

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาทั่ว ๆ ไปและความคิดเห็นของอาจารย์ในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร และเนื้อหาวิชา ที่สนใจของอาจารย์ผู้สอนในเรื่องวิธีสอน การจัดกิจกรรมประกอบการเรียน การสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผล และความช่วยเหลือที่อาจารย์ผู้สอนต้องการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค และนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาทั้งหมดจำนวน 63 คน จากวิทยาลัยครูที่เปิดทำการสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงทั่วประเทศ จำนวน 29 แห่ง แบบสอบถามนี้เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple - Choice) ภาคทราส่วน ประเมินค่า (Rating - Scale) และแบบปลายเปิด (Open - End) โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 7 ตอน ดังนี้คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษา
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร และเนื้อหาวิชา
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการสอนและการจัดกิจกรรมประกอบการสอน
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับหนังสือที่ใช้นักควาและอุปกรณ์การสอน
- ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการอบรมและสัมมนา
- ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
- ตอนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

แบบสอบถามที่ส่งไปได้รับกลับคืนมา 58 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.06 และนำเอาค่าตอบ มาวิเคราะห์ โดยคำนวณหาอัตราร้อยละ มีขงมิเลชคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามมี 58 คน เป็นชาย 22 คน หญิง 36 คน อายุสูงสุด 48 ปี อายุต่ำสุด 24 ปี โสด 38 คน สมรส 20 คน วุฒิสูงสุดคือปริญญาโท 25 คน ประการณียบัณฑิตวิชาเฉพาะชั้นสูง 2 คน ปริญญาตรี 31 คน ประสบการณ์ในการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา สูงสุด 16 ปี ต่ำสุด 1 ปี แต่อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนวิชานี้ไม่เกิน 6 ปี มีมาก ถึงร้อยละ 79.30 และที่สำคัญก็คืออาจารย์จำนวนมากถึงกล่าวไม่เคยมีประสบการณ์สอนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามาก่อนเลย จำนวนชั่วโมงที่สอนใน 1 สัปดาห์สูงสุด 14 ชั่วโมง ต่ำสุด 6 ชั่วโมง วิชาอื่น ๆ ที่ต้องสอนนอกเหนือจากวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา คือภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา วัฒนธรรม อาจารย์ผู้สอนวิชานี้ส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์นี้เทศกด้วย

2. ความความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ร้อยละ 51.09 เห็นว่าหลักสูตรวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาที่ใช้อยู่สมควรมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร โดยให้เหตุผล ที่สำคัญคือ อยากรากเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่นักสอนต่างสถาบัน นอกจากนี้อาจารย์ร้อยละ 72.41 เห็นว่า เวลาสอนที่กำหนดให้ในหลักสูตร ไม่เหมาะสม จึงสอนไม่ทันตามหลักสูตรและเนื้อหาวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาที่จัดสอนนั้น ไม่เพียงพอแก่การนำไปสอนจริง อย่างไรก็ตามอาจารย์ร้อยละ 42.11 ก็แก้ปัญหาเมื่อสอนไม่ทัน โดยเลือกสอนเฉพาะเนื้อหาที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอนของนักศึกษาในอนาคต

3. ความความคิดเห็นและปัญหาของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนและการจัดกิจกรรมประกอบการ

การเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ร้อยละ 34.69 ให้เหตุผลว่าที่สอนวิชานี้เพราะเห็นว่า เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา

แต่อาจารย์ร้อยละ 26.53 สนับสนุนเพราะหัวหน้าสาขาวิชาจัดให้สอน อาจารย์ร้อยละ 36.00 ไม่ชอบสอนวิชานี้โดยให้เหตุผลว่าเพราะไม่ได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับการสอนที่ดี อาจารย์ร้อยละ 39.66 เห็นว่าตนเองมีความรู้ในการสอนวิชานี้อยู่ในขั้นพอใช้ อาจารย์ร้อยละ 27.59 เห็นว่าตนเองยังต้องการความรู้เพิ่มเติมอีก จึงจะมีความรู้เพียงพอที่จะสอนวิชานี้ได้ดี อาจารย์ส่วนใหญ่มักเตรียมการสอนเป็นอย่างดีทุกครั้ง และให้ความเห็นว่าการศึกษามีทัศนคติต่อวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา โดยให้ความสนใจและให้ความสำคัญพอสมควร คุณสมบัตินักศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนต้องการมากเป็นที่สุดคือ รู้จักนำความรู้ไปใช้คิดแปลงและขอคนคณา อาจารย์ร้อยละ 31.37 กล่าวว่าอุปสรรคที่ทำให้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไม่ได้ผลดี คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ในการมีและอัปเดตบรรยายประกอบการสอน อาจารย์ร้อยละ 26.17 กล่าวว่าปัญหาในการสอนที่สำคัญคือ ขาดแหล่งวิชาที่จะคนควาเพิ่มเติม นอกจากนี้ก็เป็นปัญหาที่เกิดจากการที่นักศึกษาขาดความสนใจกระตือรือร้นในการทำงาน อย่างไรก็ตามปรากฏว่า เมื่อมีปัญหาในการสอนอาจารย์ส่วนใหญ่ก็แก้ปัญหาด้วยตนเองมากกว่าการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ การให้นักศึกษาฝึกสอนกันเองแล้วช่วยกันติชมแก้ไขและการสาธิตการสอน อาจารย์ร้อยละ 29.73 กล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมประกอบการสอนคือ สภาพของห้องเรียนหรือวิทยาลัยไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้ จำนวนอาจารย์ลดลงมาคือร้อยละ 24.32 กล่าวว่าอยู่ทางไกลแหล่งอุปกรณ์วิธีสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบบรรยายแล้วเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามแสดงความคิดเห็นและคนควาเพิ่มเติม โดยสอนตามหัวข้อที่กำหนดในหลักสูตรและเอกสารประกอบการบรรยายที่จัดทำขึ้น ส่วนวิธีการสอนที่ไม่เคยใช้เลยก็คือ การกำหนดปัญหาให้นักศึกษาคนควาเอง การพานักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ และการเชิญวิทยากรมาบรรยายบางหัวข้อ อาจารย์ส่วนใหญ่จะเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะกับสภาพเนื้อหาของบทเรียน และความร่วมมือส่วนใหญ่ของนักศึกษา อาจารย์จำนวนมากถึงร้อยละ 91.03 จะสอดคล้องกับทัศนคติและนิสัยที่ดีแก่การศึกษาในบทเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสจะสอนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรับผิดชอบต่อนักศึกษา

4. ทัศนคติเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เกี่ยวกับหนังสือคณาและอุปกรณ์การสอน

อาจารย์ร้อยละ 82.76 กล่าวว่าหนังสือคนควาที่ใช้ประกอบการสอน มีประโยชน์ต่อ
 ความต้องการ อาจารย์ส่วนใหญ่คือร้อยละ 43.41 ใช้หนังสือตำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ง ผู้ที่ใช้ตำรา
 ภาษาต่างประเทศมีน้อยที่สุดคือเพียงร้อยละ 14.73 เท่านั้น นอกจากตำราที่ใช้คนควาแล้วสิ่งที่
 ใช้คนควาหาความรู้เพิ่มเติมก็คือ ตำราวิธีสอนต่าง ๆ แลวนำมาดัดแปลง อาจารย์ส่วนใหญ่ของ
 การตำราที่ใช้ประกอบการสอนจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีถึงร้อยละ
 41.94 รองลงมาคือจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูมีร้อยละ 39.52 อาจารย์ส่วนใหญ่
 แสดงความเห็นวาววิทยาลัยยังขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาวิธีสอน
 สังคมศึกษาและไม่ค่อยใคร้ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์ร้อยละ 34.17 กล่า
 ววาววิทยาลัยของตนมีสิ่งท้ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนคือห้องฉายภาพยนตร์ ส่วนโรง เรียนสาธิต
 และห้องบันทึกภาพเพื่อใช้กับโทรทัศน์วงจรปิดมีเพียงร้อยละ 10.83 เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่เป็นอุปกรณ์
 สำคัญที่ใช้ในการสอนแบบจุลภาค (Micro-Teaching) อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน
 ของอาจารย์ก็คือ ไม่มีความชำนาญในการใช้เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนมากนัก ซึ่งมีถึงร้อยละ
 30.89 อาจารย์ร้อยละ 72.41 ใช้สถานที่และบุคลากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ที่ไ้มากที่สุด
 ก็คือครูและอาจารย์ที่ชำนาญการสอนสังคมศึกษาจากโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ
 หรือจังหวัดที่ผู้ใ้ใช้น้อยที่สุด

5. ความคิดเห็นของอาจารย์สอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษา เกี่ยวกับการอบรมและ
 สัมมนา

อาจารย์ร้อยละ 74.14 ไม่เคยได้เข้าร่วมการอบรมและสัมมนา อาจารย์ที่เคย
 ได้รับการอบรมสัมมนาว่า เรื่องที่เคยได้รับการอบรมสัมมนาก็คือ การจัดทำหลักสูตรและ
 เรื่องอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่เสนอความเห็นว
 การจัดการ อบรม หรือสัมมนาเพิ่มความรู้ทางวิชาการคือ เนื้อหาวิชา เทคนิคและวิธีสอนต่าง ๆ
 ไ้โดยลดข้อขัดข้องมาก อาจารย์มีความต้องการที่จะได้รับการ อบรมหรือสัมมนาสูง โดยระบุว่า การ
 ปรับปรุงหลักสูตร และการวัดผลการสอนควรจัดใ้มีการ อบรมหรือสัมมนา 2 ปี ต่อครั้ง ส่วนความ
 รู้ทางด้านวิชาการคือ เนื้อหาวิชา เทคนิคและวิธีสอนแบบต่าง ๆ ควรจัดใ้มีการ อบรมหรือสัมมนา

เป็นการเพิ่มความรู้อาจารย์ปีละครั้ง เรื่องที่อาจารย์ต้องการ เข้ารับการอบรมมากที่สุดคือ
 วิธีสอนใหม่ ๆ ซึ่งมีถึงร้อยละ 29.47 การทำและการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างง่าย ๆ มีร้อยละ
 22.63 และการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนมีร้อยละ 20.53 อาจารย์ร้อยละ 55.17
 ระบุว่า การจัดอบรมหรือสัมมนาที่เหมาะสมควรเป็น 4 - 7 วัน สาเหตุสำคัญที่ทำให้การอบรม
 หรือสัมมนาไม่ได้อาศัยตามความเห็นของอาจารย์ส่วนใหญ่ คือ การอบรมสัมมนานั้นไม่ตรงกับจุด
 ประสงค์ที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ ซึ่งมีถึงร้อยละ 40.31 รองลงมาคือการอบรมสัมมนาเน้น
 ทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติมีร้อยละ 20.16 อาจารย์ร้อยละ 72.41 กล่าวว่าในวิทยาลัยของตน
 ก็มีการจัดสัมมนาให้ความรู้แก่กัน โดยอาจารย์ร้อยละ 40.00 จะนำเอาผลการสัมมนามาใช้
 ประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีสอนและอาจารย์ร้อยละ 24.77 จะนำมาปรับปรุงการผลิตและการ
 ใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์จำนวนมากถึงร้อยละ 75.86 ต้องการศึกษาคือในระดับสูงกว่าที่
 เป็นอยู่ เหตุผลสำคัญก็คือ เพื่อนำเอาความรู้ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การสอน ซึ่งมีถึงร้อยละ
 40.00 ส่วนผู้ที่ให้เหตุผลเพื่อต้องการปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นตามวุฒิใหม่ที่จะได้รับมีน้อยมาก
 เพียงร้อยละ 2.72 เท่านั้น

6. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา เกี่ยวกับการวัดและประเมิน
 ผลการเรียนการสอน

อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.25 มีความเข้าใจถูกต้องในความมุ่งหมายของการ
 วัดผลการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กล่าวคือเป็นการวัดประสิทธิภาพในการเรียนการ
 สอนของนักศึกษาและอาจารย์เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น วิธีการวัดผลที่อาจารย์
 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.01 ใช้มากที่สุดคือ ให้นักศึกษาฝึกสอนกันในห้องเรียนและทำอุปกรณ์การ
 สอนเป็นการเก็บคะแนนระหว่างภาค และใช้ขอทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน เป็นการทดสอบ
 ปลายภาค อาจารย์ร้อยละ 53.85 ใช้ขอทดสอบที่สร้างขึ้นเอง จำนวนอาจารย์ร้อยละ 50.00
 เห็นว่าเวลาที่เหมาะสมในการประเมินผล คือ กำหนดเวลาที่อาจารย์ผู้สอนได้กำหนดไว้ในแผน
 การสอนระยะยาวในแต่ละภาคเรียนของตนเอง ไม่มีอาจารย์ท่านใดที่ทำการทดสอบเมื่อไม่ได้
 เตรียมการสอนล่วงหน้า และเมื่อเห็นว่านักศึกษาไม่สนใจทเรียน ปัญหาด้านการวัดผลประเมิน
 ผลของอาจารย์ส่วนใหญ่ คือ เวลาในการตรวจข้อสอบมีน้อยและไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้จะได

ผลสัมฤทธิ์จริง ๆ วิธีคิดคะแนนของอาจารย์ส่วนใหญ่คือร้อยละ 59.72 ไซเคสเนนที (T-score) อยากรู้ก็จะได้เห็นได้ว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ประเมินผลการสอนของตนเอง ซึ่งมีอาจารย์ถึง ร้อยละ 36.88 ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและเขียนวิจารณ์การเรียนการสอนที่เข้ามา

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ร้อยละ 58.62 กล่าวว่าการได้รับความรู้ความชำนาญในเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ และพื้นฐานทางเนื้อหาวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอนจริง จากสถานศึกษาของตนมากเป็นพิเศษก่อนออกไปทำการสอน อาจารย์ร้อยละ 55.62 แสดงความเห็นว่าสิ่งที่ เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษามากที่สุดคือการที่นักศึกษาขาดความพร้อม ขาดพื้นฐานความรู้ที่ และการที่ครูอาจารย์ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สิ่งที่อาจารย์ต้องการปรับปรุงเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามากที่สุด คือ หลักสูตร วิธีสอน หนังสือและตำราที่ไซคนควาตามลำดับ

ปัญหาอื่น ๆ ที่ขอสรุปได้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหา

วิชานี้มีเนื้อหามาก มีขอบข่ายกว้างขวางและซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ เวลาที่กำหนดในการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีน้อยมาก ไม่สามารถแทรกความรู้อื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ในการสอนในขนาดที่ได้ บทเรียนไม่สนุกทำให้เกิดความเบื่อหน่ายทั้งผู้สอนและผู้เรียน และที่สำคัญคือไม่มีการจัดเวลาเรียนฝึกภาคปฏิบัติก่อนออกฝึกสอน

ปัญหาเกี่ยวกับตัวอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ดีพอเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและมีประสบการณ์ในการสอนน้อยเกินไป เมื่อประสบปัญหาในการสอนก็ไม่มีการหาวิธีการหรือหนังสือตำราที่คิดว่าจะทำให้ความรู้ การจัดทำอุปกรณ์การสอนอาจารย์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนมักมีงาน

อื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบมากทำให้สอนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

ปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อย จึงเรียนรู้เฉพาะเนื้อหา ไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง ๆ ได้ จำนวนนักศึกษามักมีมากเกินไป จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมได้ และนักศึกษามักไม่ค่อยให้คำร่วมมือ

ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงสภาพการ เรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู ให้มีสภาพดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้หมดไป จากผลการวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานพิเศษ

1. หน่วยงานพิเศษควรจัดให้มีการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาจากวิทยาลัยครูทุกแห่ง เพื่อทำการปรับปรุงหลักสูตร ไม่ควรจัดเฉพาะหัวหน้าสายวิชากับศึกษานิเทศก์เท่านั้น เพราะตามความเป็นจริงอาจารย์ผู้สอนย่อมพบข้อบกพร่องและรู้แนวทางแก้ไขได้ดี
2. ศึกษานิเทศก์ควรจัดอบรมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่ออาจารย์เหล่านั้นจะได้มีความตื่นตัวทางวิชาการตลอดเวลา ซึ่งความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนการสอน และทำให้มาตรฐานการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์เดียวกัน
3. หน่วยงานพิเศษควรผลิตตำราประกอบการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา และควรเป็นแหล่งศูนย์กลาง เผยแพร่แหล่งวิชาการหรือแหล่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูซึ่งอยู่ห่างไกลในภูมิภาคต่าง ๆ ทราบเป็นประจำ เพื่อความสะดวกในการติดต่อและจัดซื้อ

4. ศึกษานิเทศก์ควรจะไปนิเทศการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อจะได้ทราบสภาพที่แท้จริงของการเรียนการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาใน แต่ละสถานศึกษา จะได้มีโอกาสช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องบางประการของผู้สอน ได้ทราบสิ่งที่เป็น ปัญหาและอุปสรรคของการสอน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลหาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาวิชิสอนสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถรวบรวมความคิดเห็นต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดการอบรมสัมมนาในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

1. ผู้บริหาร ควรพิจารณาอย่างรอบคอบในการพิจารณาอาจารย์ให้สอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษา ควรคำนึงว่าวิชานี้เป็นวิชาที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ดีและประสบการณ์ในการสอนมาก มิใช่จัดอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิคุณ เช่น อ.บ. หรือ ว.บ. ให้สอนวิชานี้ดังที่พบในการวิจัย
2. ผู้บริหาร ควรให้ความสนใจต่อการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษา จะทำให้ผู้สอนมีความกระตือรือร้น มีกำลังใจที่จะสร้างความรู้ความก้าวหน้าให้แก่แขนงวิชาเป็นพิเศษ จะทำให้การเรียนการสอนวิชานี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น จัดงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การสอนที่จำเป็น ให้ความสำคัญในการออกหนังสือราชการ เพื่อเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ ตลอดจนการติดต่องานพิมพ์ภาพยนต์หรืออุปกรณ์บางชนิดเพื่อจัดกิจกรรม
3. ผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอน ได้เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาที่หน่วยงานศึกษานิเทศก์ หรือหน่วยงานที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องของจัดขึ้น จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์ที่ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ
4. ผู้บริหาร ควรส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์เหล่านี้ ได้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อจะได้นำความรู้ ประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ ๆ กลับมาทำประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิชิสอนสังคมศึกษาให้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตวิชาครูแขนงวิชาสังคมศึกษา

การที่วิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีอาจารย์ผู้สอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาที่มีสมรรถภาพในการสอนเพียงไร บ่มขื่นอยู่กับประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง จากการสำรวจความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ถึงความต้องการที่จะได้รับการศึกษาอบรมมากเป็นพิเศษจากสถานศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาออกมาปฏิบัติราชการตามวิทยาลัยต่าง ๆ ผลปรากฏว่าสิ่งที่มีบัณฑิตเหล่านี้ต้องการมากนอยตามลำดับคือ ความชำนาญในการสอนแบบต่าง ๆ พื้นฐานทางเนื้อหาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอน การทำและการใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่อาจารย์ส่วนใหญ่ประสบในการสอนมากที่สุด จึงนำขอมูลเหล่านี้เสนอแนะต่อสถาบันที่ผลิตบัณฑิตวิชาครู แขนงวิชาสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนในสถาบันนั้น ๆ ต่อไป เพื่อเตรียมตัวอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีความพร้อมในการสอนทุกด้าน และสามารถช่วยอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว แก้ไขปรับปรุงความบกพร่องต่าง ๆ ให้หมดไปเท่าที่จะทำได้

ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนประสบปัญหา ปกติผู้เรียนที่ศึกษาในการทำงานและการรู้จักใช้แหล่งวิชาการให้เป็นประโยชน์
2. ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ ทั้งด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน อุปกรณ์ และการวัดผล
3. ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบใดแบบเดียว แต่ควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ อย่างเท่าที่จะมีโอกาส เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีในการสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในด้านการทำงาน และความประพฤติ
4. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิพากษ์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยทั่วถึง เพื่อสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเท่าที่จะทำได้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริง ในการ เรียนการสอนวิชาวิธีสอน สังคมศึกษาจากนักศึกษาคณะฯ จะได้นำผลมา เปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการ เรียนการสอนวิชานี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยถึงสภาพการ เรียนการสอนวิชานี้ ในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิต ในสาขาวิชาที่ประกอบคณะ
3. ควรมีการวิจัย เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรของวิทยาลัยครู ที่ผลิตครูสอนสังคมศึกษาแต่ละระดับ โดยเฉพาะ เพื่อหาข้อเสนอแนะในการ จัดวางหลักสูตรวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาใหม่ให้ เหมาะกับสภาพการ เปลี่ยนแปลงของสังคมต่อไป
4. ควรมีการวิจัย เพื่อสำรวจคุณสมบัติของอาจารย์ที่สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาที่ นิสิต นักศึกษาคณะฯ ในสถาบันนี้ให้ครบถ้วน ๆ ต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย